

Hr Mart Laidmets
Kantsler
Haridus- ja Teadusministeerium
Munga 18
50088 TARTU

18.02.2019

SELGITUSTAOTLUS

Pöördume Teie poole erakooliseaduse sätete, mis reguleerivad tegevuskulutoetuse saamist, selgitamiseks ning praktika ühtlustamiseks.

Nimelt on mõned erakoolid saanud Haridus- ja Teadusministeeriumilt kirjalikke teateid, millest võib järeldada, et ministeerium ja erakoolid tõlgendavad õppemaksu osas seadust erinevalt. Eelkõige puudutab see küsimust, millised õpilastega seotud kulud võivad ja millised kulud peavad olema arvestatud õppemaksu sisse erakooliseaduse § 22³ lg 7 tähenduses. Õigusnormi tekst on järgnev:

§ 22³ (7) Õppemaks käesoleva paragrahvi tähenduses on õpilaselt või tema vanemalt nõutav mistahes tasu õpilase eraüldhariduskooli vastuvõtmise või õppekava täitmise, sealhulgas õpikeskkonna loomise eest. Õppemaksu hulka ei arvata õppekavaväliste tegevuste kulusid, sealhulgas huvitegevuse ja pikapäevarühma kulusid ning koolitoidu, majutuse, transpordi ja muude õppimist toetavate teenustega seotud kulusid.

Erakoolide jaoks on tegemist olulise küsimusega, sest seaduse ebaõige tõlgendamise tõttu võib tegevuskulutoetus jääda kokkuvõttes saamata või võidakse see hoopiski tagasi nõuda. Seetõttu palume ministeeriumi seisukohta võimalikult detailselt üksikute küsimuste ja kuluartiklite kaupa alljärgnevalt:

1. Kuidas ministeerium käsitleb sõna „**nõutav**“ olukorras, kus erakooli ja õpilase või tema seadusliku esindaja vahel sõlmitakse leping, millele laieneb lepinguvabaduse põhimõte? Kui õpilane või tema seaduslik esindaja avaldab lepingus vabatahtlikku soovi tasuda õppekava täitmise eest rohkem, kui on õppemaksu piirmäär, ja teebki seda, siis kas erakool ei saa taotleda tegevuskulude toetust? Kui õpilane või tema seaduslik esindaja lubab tasuda õppekava täitmise eest rohkem, kui on õppemaksu piirmäär, kuid oma kohustust ei täida, siis kas erakool saab taotleda tegevuskulutoetust?
2. Millised alljärgnevatest kuludest on **õpikeskkonna loomise kulud** (NB! meile teadaolevalt tasuvad vanemad nende kulude ja teenuste eest täiendavalt ka suuremas osas munitsipaalkoolides ja see on täienduseks haridustoetusele):
 - 2.1. Kunsti-, käsitöö- jt oskusainete tarbed (värvid, kangad, puutöömaterjal, käärid, lõngad, jms);

- 2.2. Õppetöös kasutatavad muud individuaalsed abivahendid ja mõõteseadmed – sirkliid, mallid, kalkulaatorid, tahvelarvutid, individuaalsed muusikariistad (flööti, suupill vmt)?
- 2.3. Õpilastele jagatavad vihikud, pliiatsid, värvipliiatsid, jms. isiklikud töövahendid.
- 2.4. Kehalises kasvatuses kasutatavad individuaalsed vahendid - suusad, uisud, ujumispüksid, ujumismütsid (sh nende rent)?
- 2.5. Transpordikulud kooli erinevatesse tegevuskohtadesse (ujula, spordisaal, staadion, suusarajad, väliõppeklassid, ülikooli laborid, Mektory, jms.)?
- 2.6. Õppeprotsessi toetuseks täiendavate võimaluste loomine, mis otseselt ei ole õppekavas nõutav (seadmete rent, laborite kasutamine vms)
- 2.7. Kohustuslik kirjandus (laenutusvõimaluse puudumisel)?
3. Millised alljärgnevatest kuludest, **mis ei ole otseselt seotud õppekava täitmise ega õpikeskkonna loomisega**, ei pea sisalduma õppemaksus?
 - 3.1. Õpilasele kohustuslik koolivorm
 - 3.2. Koolitoit
 - 3.3. Transporditeenus
 - 3.4. Õpilasele kohustuslik spordiriietus
 - 3.5. Õppekäigu majutus, transport, toitlustus
 - 3.6. Ujumistundide kulu (õpetaja, basseini kasutus), mida riigi ja KOV poolt erakoolidele ei tasustata
 - 3.7. Võõrkeelne kirjandus, õpikud, õppematerjalid jms, mida haridustoetustega ei kaeta
 - 3.8. Täiendavad õppematerjalid, töövihikud jms, mida haridustoetustega ei kaeta
4. Millised alljärgnevatest **otseselt õppekavaväliste teenuste** kuludest ei pea sisalduma õppemaksus?
 - 4.1. Muuseumide sissepääsud (piletid)
 - 4.2. Kultuuriürituste piletid
 - 4.3. Individuaalsed järeleaitamistunnid, mida pole määranud õpetaja/ kool
 - 4.4. Järeleaitamistunnid, mida viib läbi muu isik, nt huvialakool
 - 4.5. Õppekavavälised võõrkeeletunnid, liikumisharrastuse tunnid, huvitunnid jt
 - 4.6. Õppekäigud
 - 4.7. Ekskursioonid
 - 4.8. Keeleõppereisid

Juhul, kui ministeerium on seisukohal, et **mõni neist kuludest peab sisalduma õppemaksu sees**, palume seda põhjendada. Samuti palume eraldi põhjendust juhul kui samade kulude eest küsib lisatasusid vanemate käest munitsipaalkool.

Lisaks on tekkinud küsimus, kuidas on võimalik täita erakooliseaduse § 17 lg 3 ja § 17 lg 4 p 4 üheaegselt, st kuidas on võimalik sõlmida õppekava ulatuses (õppeastme ulatuses) lepingut selliselt, et selles on märgitud õppemaksu suurus konkreetse summana. Õppemaksud muutuvad reeglina iga-aastaselt (nt arvestades erakooliseaduse § 22³ lg3 p2). Iga-aastane lepingute ümbervormistamine on ebamõistlik halduskoormus koolidele ning arusaamatu bürokraatia lapsevanematele.

Seni on mitmed erakoolid püüdnud lahendada vastuolu sellega, et õppemaks märgitakse lepingus viiteliselt. Formaaljuriidiliselt on selline nõ blanketne viitamine korrektne ning sellist viitamist kasutatakse ka õigusaktides. Oluline on, et lapsevanemale on õppemaksu summa igal ajahetkel teada ja ta on sellega nõus. Kui see praktika on ministeeriumi hinnangul õigusaktidega vastuolus ja ei ole lubatud, siis palume põhjendada.

Kuna erakoolid peavad õppemaksud välja arvestama ja avalikustama aprillis enne uue õppeaasta lepingute sõlmimise alustamist, siis palume seaduse nõuete õige täitmise võimaldamiseks ministeeriumi vastuseid hiljemalt 18. märtsiks 2019.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ahto Orav
MTÜ Eesti Eraüldhariduskoolide Ühenduse esimees

Tel. 5030414
info@erakoolid.ee